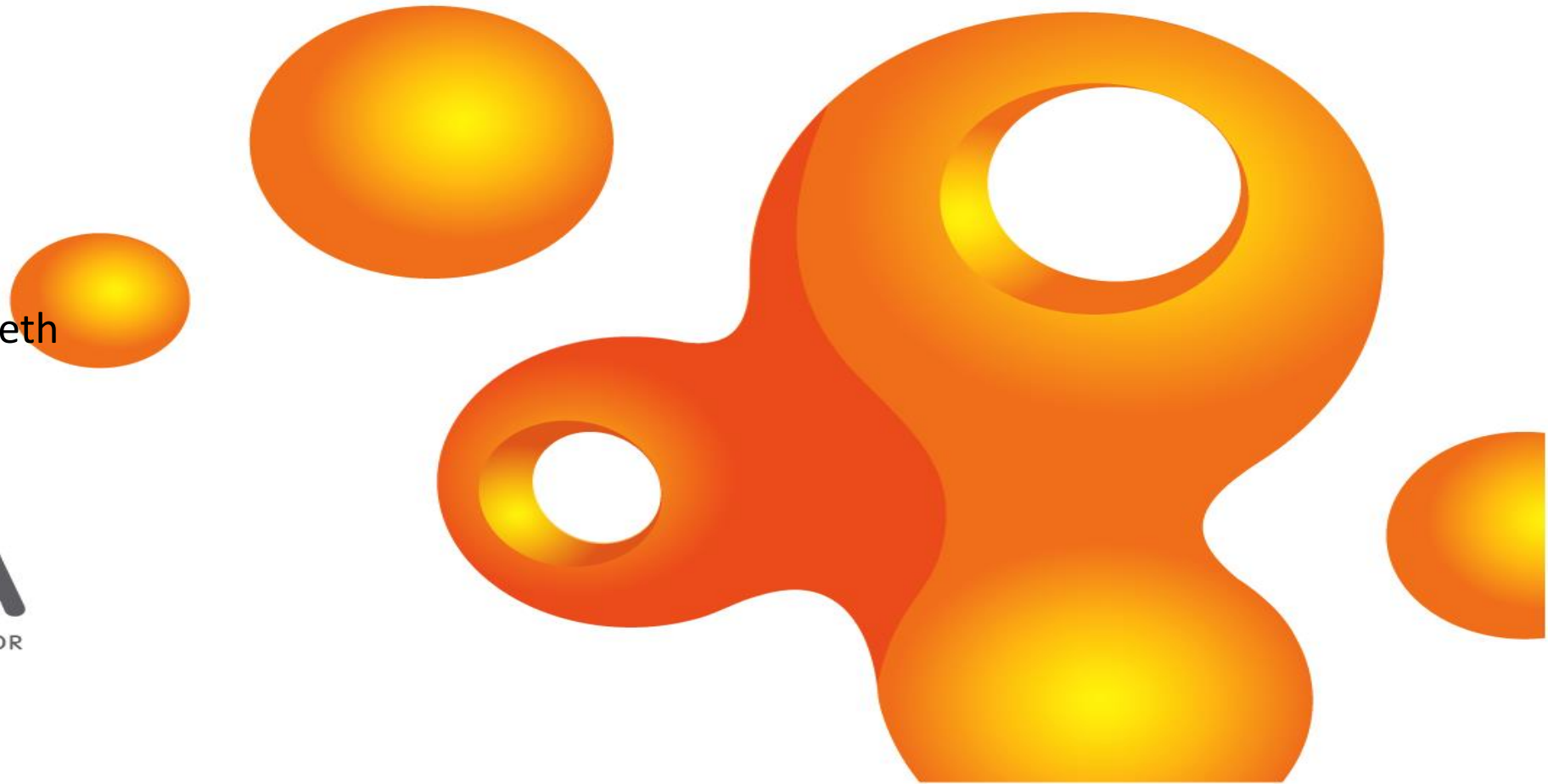

Pakkeforløp og virkemidler for god samhandling i sør.

Anne Bergljot Gimmestad Fjelnseth
Faglig rådgiver
anne.b.g.fjelnseth@napha.no
Tlf: 906 47 313

NAPHA
NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR
PSYKISK HELSEARBEID

NAPHA

- Nasjonalt Kompetansesenter for Psykisk Helsearbeid
- Opprettet høsten 2008
- Lokalisert i Trondheim
- En avdeling i NTNU Samfunnsforskning A/S
- Jobber for alle kommuner i Norge
- Samarbeider tett med fylkesmenn og andre kompetansesenter

NAPHAs oppdra og rolle i pakkeforløp

- Napha skal bidra til implementering av nasjonale retningslinjer og kunnskapsbaserte praksiser.
- Fokus i 2019 har vært å:
 - Bistå kommunene med å utforme sin rolle i pakkeforløpene.
 - Understøtte samhandlingen mellom spesialisthelsetjeneste og kommune.
 - Styrker brukerinvolvering (inkludert tilbakemeldingsverktøy), felles verdigrunnlag og koordinatorrollen.
 - Gi kunnskap om hvordan kommunene forstår sin rolle i pakkeforløp (napha.no)
 - Nasjonal kartleggingsundersøkelse september 2019.

Å leve et liv

Helhetlige forløp

- Kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten må forholder seg til hele livet.
- Tjenestene må sammen ha kompetanse på hele livet.
 - Og hva som er viktig for brukeren – slik at brukeren kan leve det livet han/hun selv ønsker.

Hvem svarte?

- Svarprosent på 76,6 %

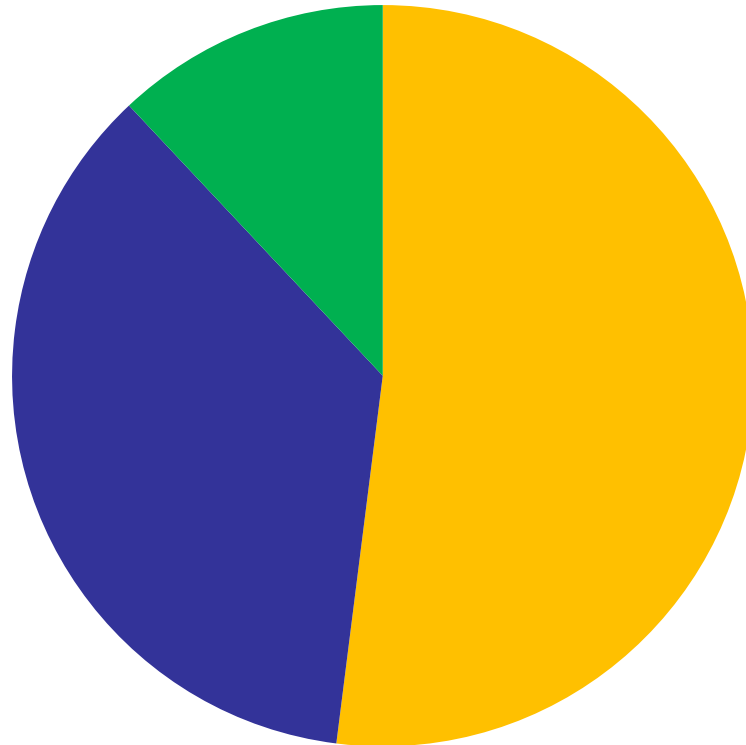
354 svar fra 334 kommuner/ bydeler av 437 kommuner/ bydeler.

Undersøkelsen sendt til enhetsledere for psykisk helse – og rustjenester og /eller kommunens koordinator for pakkeforløp.

- Nord 65%
- Midt 61%
- Sør 62%
- Øst 81%
- Vest 69%

Samarbeid med spesialisthelsetjenesten (hele landet)

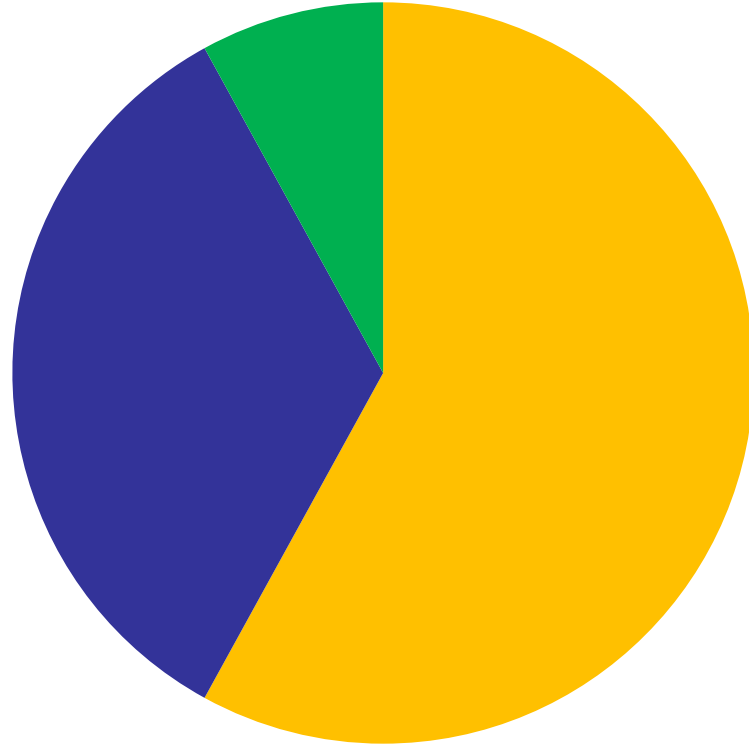
Har kommunen deltatt i planleggingen av pakkeforløp med spesialisthelsetjenesten?

- Ja, i liten grad 52%
- Ikke deltatt 36%
- ja, deltatt 12%

Samarbeid med spesialisthelsetjenesten (sør)

Har kommunen deltatt i planleggingen av pakkeforløp med spesialisthelsetjenesten?

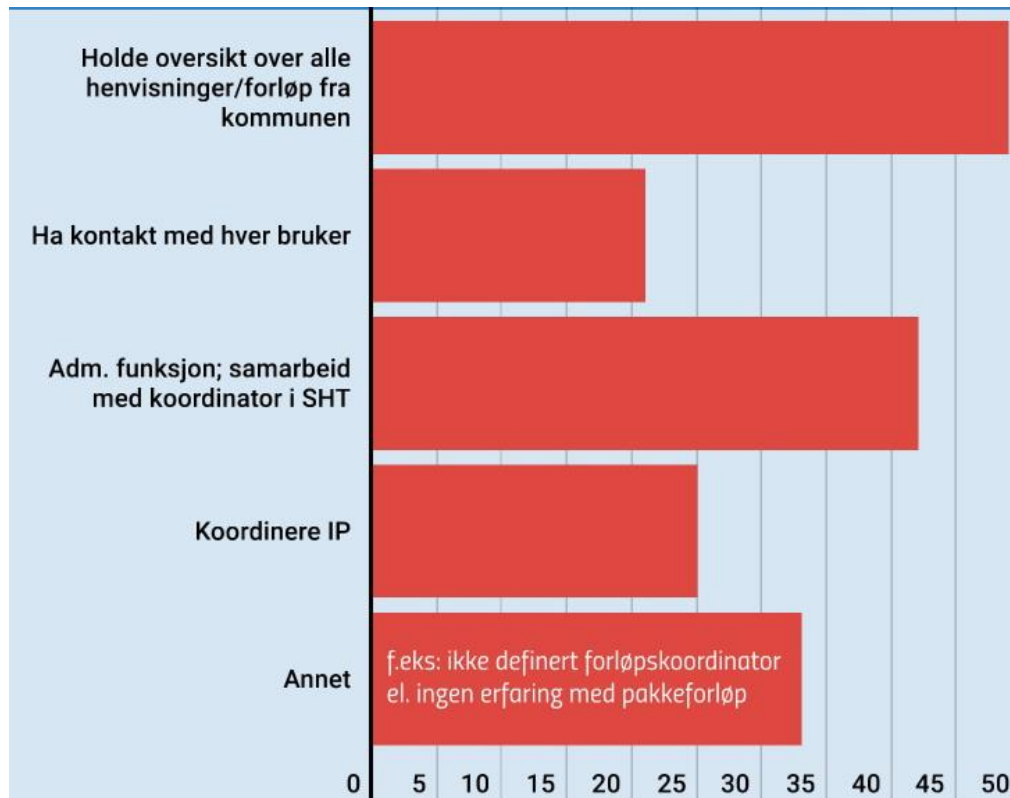
- Ja, i liten grad, 58%
- Ikke deltatt, 34%
- Ja, deltatt, 8%

Fritekst svar

- « Vi har vært på informasjonsmøter og konferanser».
- «Vi har vært på samarbeidsmøte, men alle var i villrede om hva som skulle foregå».
- «Spesialisthelsetjensten har invitert oss til møter, god dialog».
- « Vi opplever at det går raskere, men ikke de store endringene da vi har samarbeidet etter denne modellen med tett samarbeid i flere år».
- «Det er satt i gang faste møter med DPS og TSB».
- «Vi er usikre på hvordan samhandlingen blir».

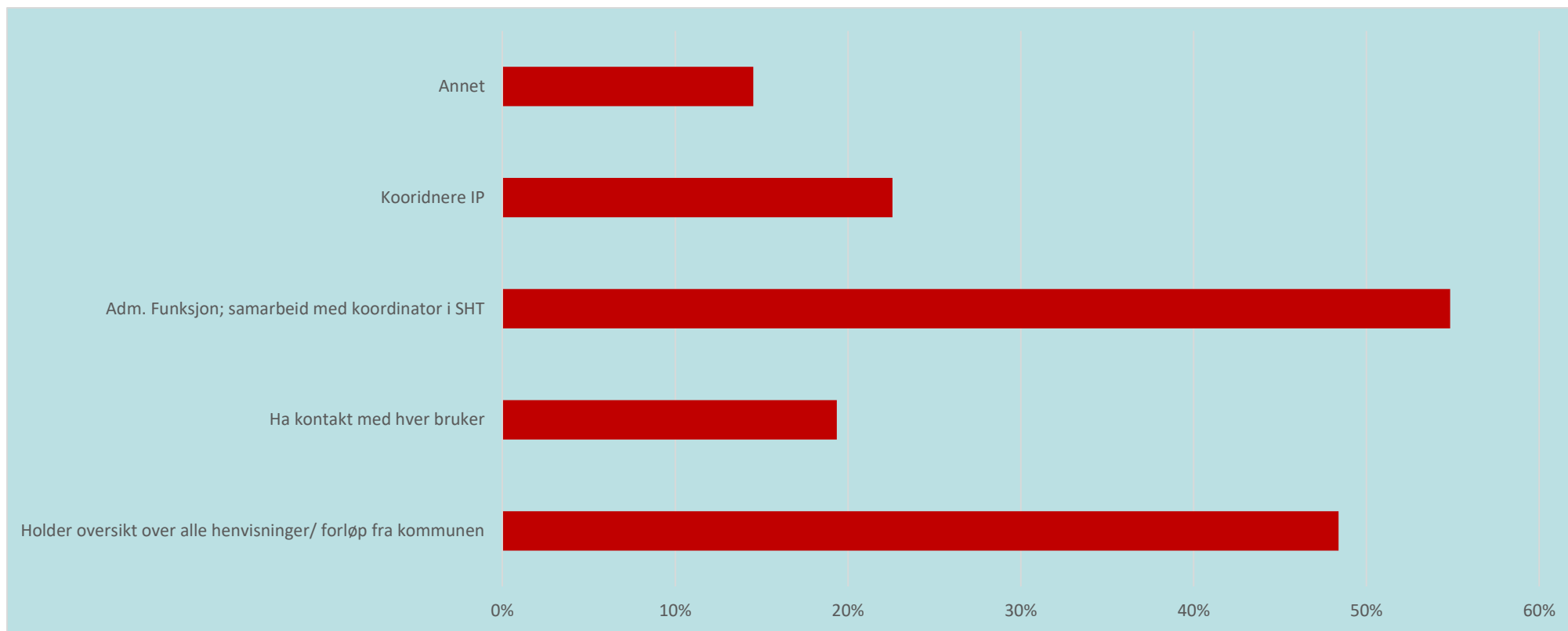
Forløpskoordinator (hele landet)

Hvilken rolle har kommunens forløpskoordinator i pakkeforløp?

Forløpskoordinator (sør)

Hvilken rolle har kommunens forløpskoordinator i pakkeforløp?

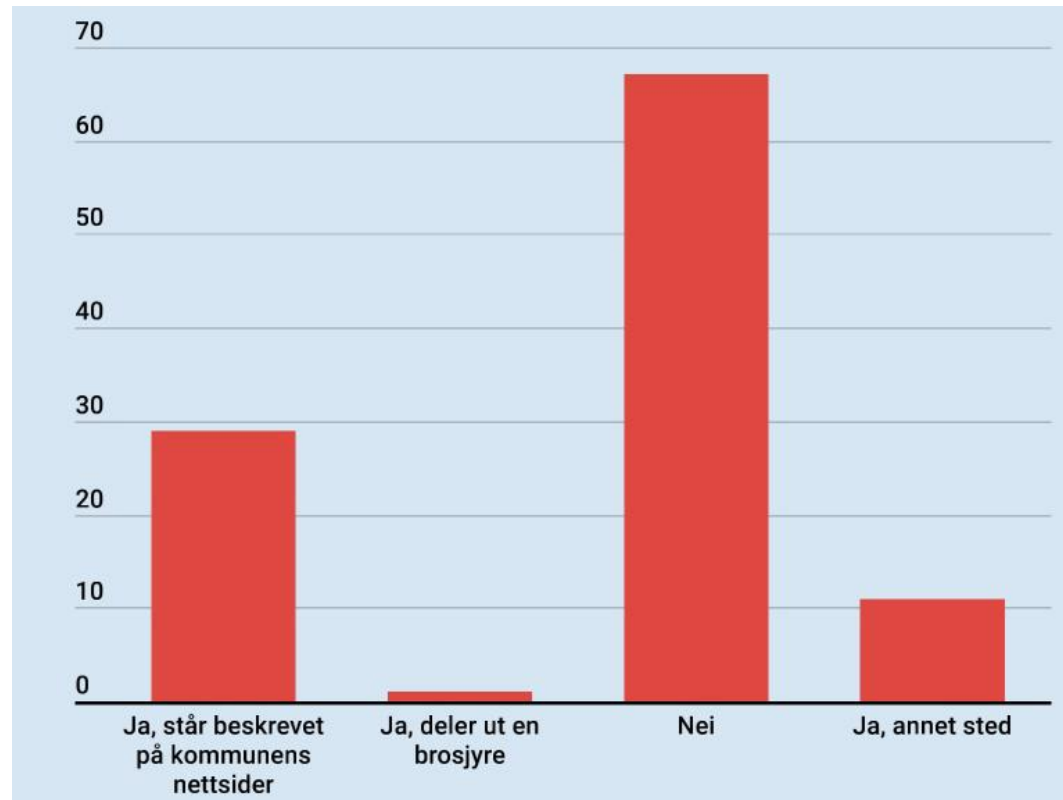

Fritekst svar

- «Holder oversikt over alle henvisinger/ forløp fra kommunen».
- «Ha kontakt med hver bruker».
- «Adm. Funksjon; samarbeid med koordinator i sphtj».
- «Koordinere IP».
- «Koordinere forløp som er kjent gjennom kommunale tjenester».
- «Ta i mot henvendelser for nye brukere/kartlegger/».
- «Kommune har ikke egen forløpskoordinator».
- «Jobber med å få på plass».

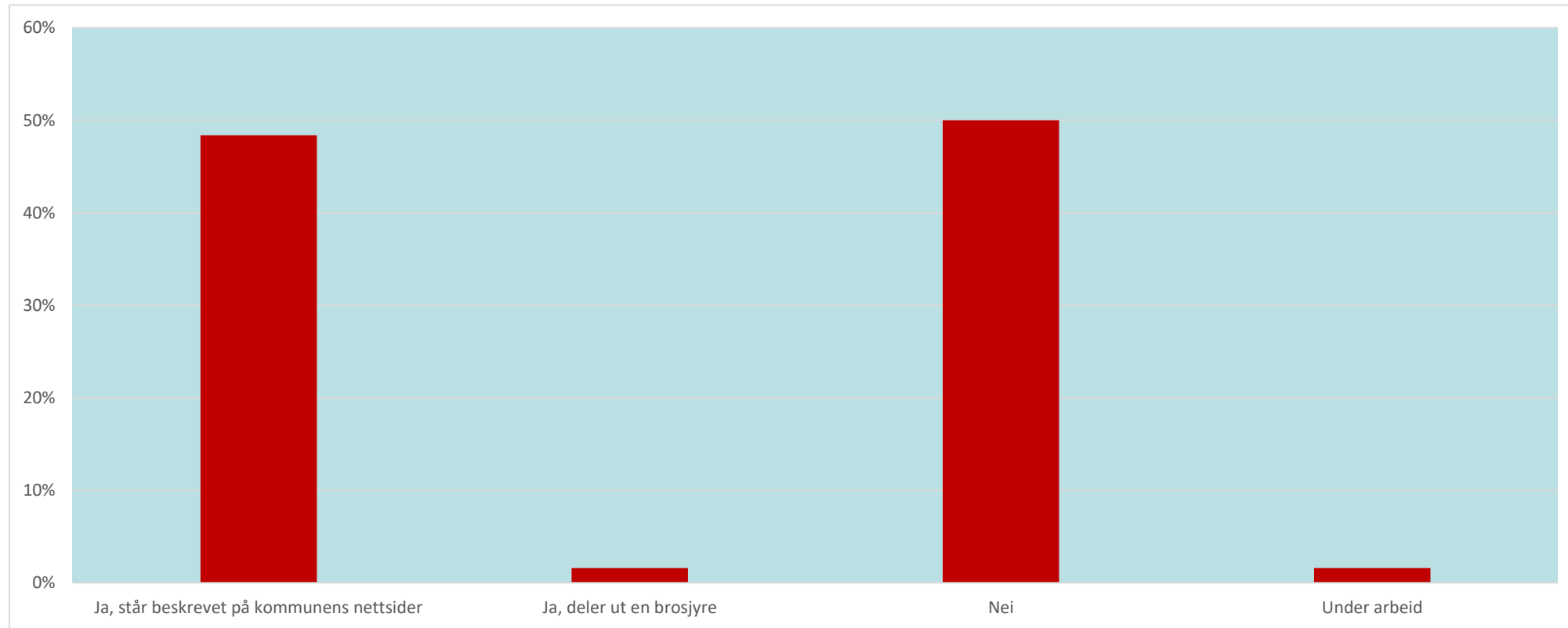
Informasjon til befolkning (hele landet)

Har kommunen utarbeidet skriftlig informasjon om pakkeforløp og forløpskoordinator til befolkningen?

Informasjon til befolkning (sør)

Har kommunen utarbeidet skriftlig informasjon om pakkeforløp og forløpskoordinator til befolkningen?

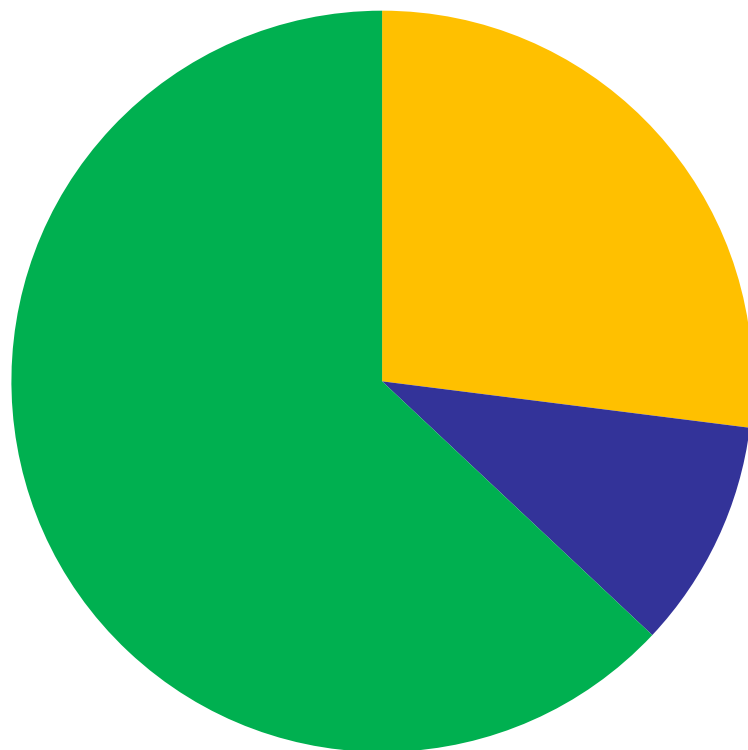

Fritekst svar

- « Det jobbes med informasjon skal på kommunens nettside».
- «Har informasjon på intranett».

Henvisningsrutiner (hele landet)

Har innføring av pakkeforløp endre kommunens henvisningsrutiner?

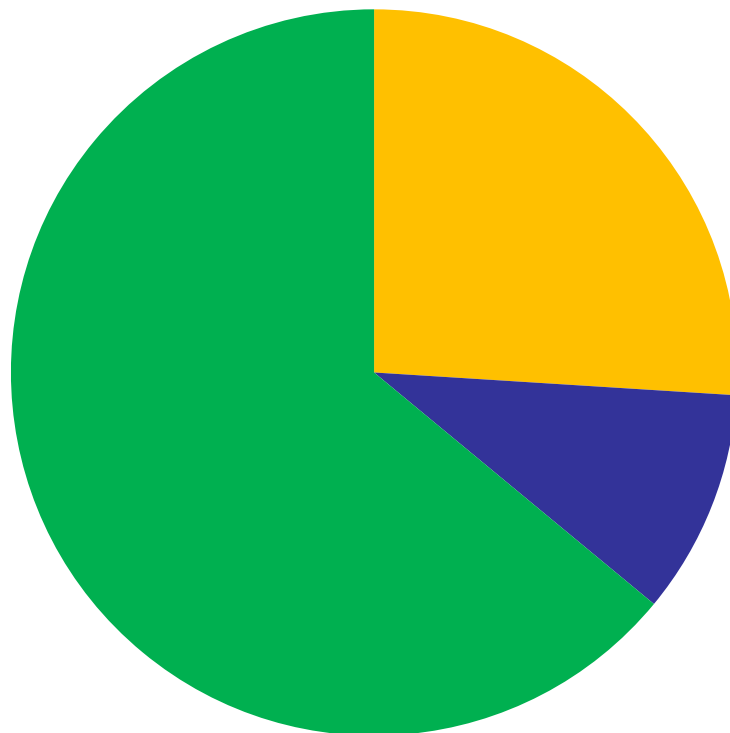
■ Vet ikke 27%

■ Ja 10%

■ Nei 65%

Henvisningsrutiner (sør)

Har innføring av pakkeforløp endre kommunens henvisningsrutiner?

■ Vet ikke, 26%

■ Ja, 10%

■ Nei, 64%

Fritekst svar

- « Det er definert hvem som kan henwise til TSB. Vi følger rutiner fra Helsedirektoratet».
- Vi (rusteam) har fått tettere samhandling med fastlege før henvisning».
- «Innført nytt kartleggings skjema, Europasi, som bidrar til felles språk mellom kommune og spesialisthelsetjeneste».
- «Vi har en mal for utfyllingspunkter».

Erfaringer - generelle betraktninger

- 2/3 sier respondenter at det er for tidlig og/eller at de har for lite erfaring til å si bestemt om man lykkes eller ikke

"Vi har lite erfaring hittil, og vet ikke helt hva som skjer"

"Vi har kommet veldig kort i forløpet og har derfor ikke dannet oss veldig mange erfaringer så langt, dessverre"

"Det er ikke så mye nytt for kommunen knyttet til innføring av pakkeforløp. Kommunen har vært delaktig i mange pasientforløp tidligere også, både som IP koordinatore, koordinatore og primærkontakter. Den store forskjellen ligger nok hos spesialisthelsetjenesten, men jeg vet ikke om pasientene merker det annerledes"

"Vi erfarer at begrepet pakkeforløp er et lite benyttet begrep. Vi erfarer ikke at brukermedvirkningsmuligheten har økt i vesentlig grad"

Pakkeforløp vs Recovery. Hva er viktig for oss?

- Håp motivasjon drømmer.
- Relasjoner, nettverk.
- Sosialisering, inkludering, del av noe.
- Mestring .
- Ansvar.
- God selvfølelse.

Pakkeforløp

- Økt brukermedvirkning og brukertilfredshet.
- Sammenhengende og koordinerte pasientforløp.
- Unngå faglig ubegrunnet ventetid for utredning, behandling og oppfølging.
- Mer likeverdig tilbud til pasienter og pårørende i hele landet.
- Bedre ivaretagelse av somatisk helse.

Recovery

- En personlig prosess .
- Endring av holdninger, verdier, følelser, mål, ferdigheter og/eller roller.
- Gir håp, trivsel og mulighet til å bidra.
- På tross av begrensningene som de psykiske problemene representerer .
- Ny mening og nye mål for livet.
- Muligheter til å vokse og utvikle seg.

Hva ønsker folk seg?

- Langvarig oppfølging
- Tverrfaglig oppfølging
- Engasjerte veiledere/ samarbeidspartnere
- Praktisk hjelp «finne ut av eks NAV)
- Bolig, orden i økonomien, aktivitet
- Støtte, ikke skam og skyld

Dagens problem

Mangfold av tjenester, ulik begrepsforståelse, ulik forståelsesramme. Fragmentering av tjenester og ansvar gir liten opplevelse av sammenheng og mening.

- Løsningen?
 - Samhandling. Helhetlige og koordinerte tjenester (sammen om mestring IS-2076) .

Sammen om mestring, veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne

Suksesskriterier for godt samarbeid:

- Felles mål
- Forankring
- Avklare ulike kunnskapsgrunnlag
- Rolleavklaring
- Likeverdig deltakelse
- Jevnlig kontakt og kommunikasjon
- Dedikerte utøvere

Mestre hele livet — Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017-2022)

- **Mangel på god samhandling** er en av de største utfordringene både mellom og innenfor tjenestenivåene.
- Psykisk helse blir i for stor grad sett på som helsesektorens ansvar alene.
- Mange av virkemidlene ligger i andre sektorer: barnehage, skole, arbeidsliv, frivillig sektor.
- Samhandling mellom helsesektoren og andre sektorer må styrkes.
- «Over halvparten av kommunene rapporterte i 2014 at psykisk helse er blant deres største utfordringer, men **langt færre visste om tiltak** de kunne sette inn. De rapporterte både om **manglende kunnskap** om hva som virker, men også **mangel på tiltak og verktøy**».

Tiltak for bedre samhandling

- Én innbygger – én journal.
- Pakkeforløp.
- Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter .
- Nærheten mellom somatiske og psykiske helsetjenester/rustjenester forutsettes styrket: Ved utvikling av nye tjenester/ny organisering bør samlokalisering av sykehusfunksjoner vurderes.

Veiledning før og under pakkeforløp

- Veiledning før pakkeforløp:
 - gjennom å skrive gode henvisninger i samarbeid med brukeren.
 - gjennom å informere samarbeidspartnere om kommunenes tj.tilbud.
- Veilede underveis i pakkeforløp
 - gjennom å fra oppstart av pakkeforløp, aktivt delta i planlegging av helhetlige pasientforløp, tydeliggjøre sin kompetanse på behandling til brukere i livet som leves på utsiden av spesialisthelsetjenestens vegger.

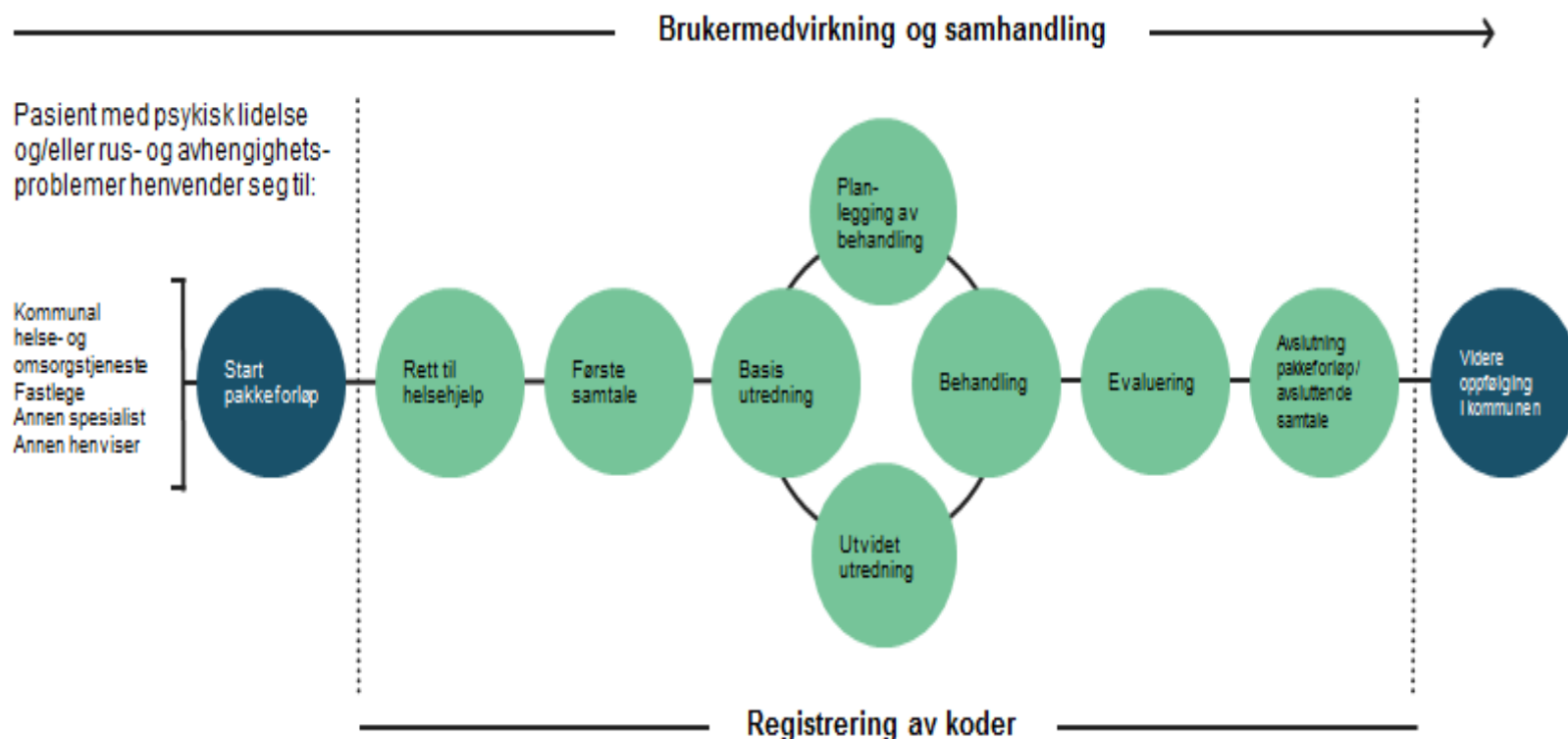
Samhandle

- Samarbeid om implementering av pakkeforløp bør skje innenfor rammene av eksisterende samarbeidsstrukturer og gjeldende regelverk for samhandling og ansvar mellom nivåene.
 - Samarbeidsavtaler (avklare roller og ansvar ifh pakkeforløp i revidering).
 - Tjenesteavtaler.
 - Samarbeidsrutiner og samarbeidsarenaer.
- Ta i bruk kommunenes brukerplankartlegging som et felles verktøy i planlegging på et overordnet nivå .

Samhandle

- Spesialisthelsetjenesten og kommunene bør samarbeide om å utarbeide informasjon til brukere og deres pårørende om pakkeforløp og de ulike aktørenes roller og ansvar.
- Samarbeid om regionale og lokale implementeringskonferanser.
- Samhandle om kompetanseheving.
- Påse og sikre overganger mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten (i organisering av tjenester og i individuelt arbeid).
- Samhandle om kriseplan, individuell plan, ansvarsgrupper.

Hva er et helhetlig forløp? Hvordan framstilles det i Pakkeforløp?

Hvordan burde man framstilt et helhetlig forløp?

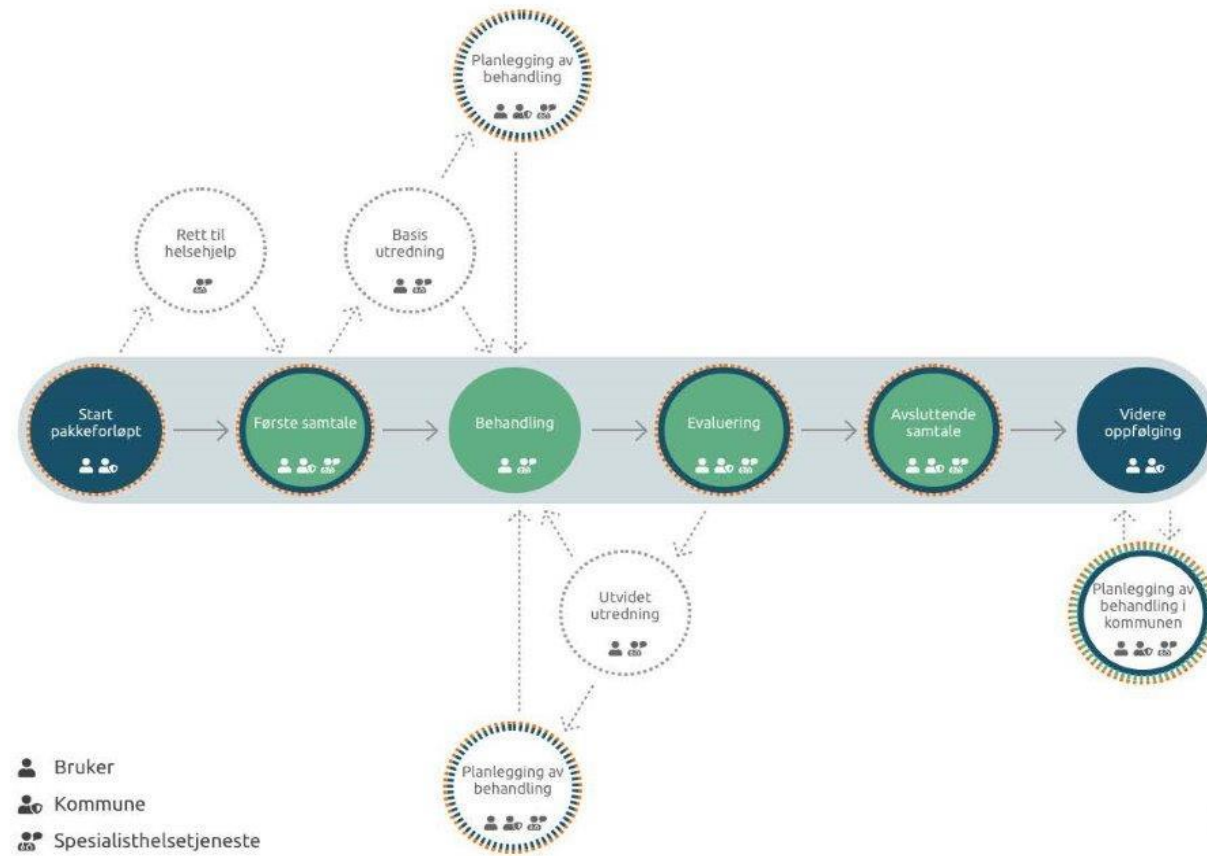
- Det leves mye liv før man innvilges rett til helsehjelp og oppstart pakkeforløp.
- Det leves mye liv etter avslutning av pakkeforløp.
- Og mye hender i livet mens man er underveis i et pakkeforløp.

Utvikle ny modell for pakkeforløp

- Viser:
 - samhandling og overganger
 - kommunens rolle og relaterer pakkeforløp til livet som leves
- Utgangspunkt for drøfting og refleksjon
- Utvikling i prosess sammen med kommunene, brukere og spesialisthelsetjenesten

Pakkeforløp

Samhandling mellom bruker, kommune og spesialisthelsetjeneste

Modell under utvikling

Kommunen skal veilede spesialisthelsetjenesten

- Lov om kommunale helse og omsorgstjenester §5-11:

Personell som yter tjenester omfattet av loven , skal gi spesialisthelsetjenesten råd, veiledning og opplysninger om helsemessige forhold som er påkrevd for at spesialisthelsetjenesten skal kunne løse sine oppgaver etter lov og forskrift.

Veiledningsplikten er gjensidig

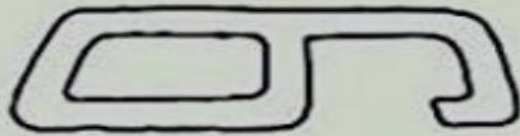
- Lov om spesialisthelsetjenesten § 6-3.

Helsepersonell som er ansatt i statlige helseinstitusjoner som omfattes av denne loven, eller som mottar tilskudd fra regionale helseforetak til sin virksomhet, skal gi den kommunale helse- og omsorgstjenesten råd, veiledning og opplysninger om helsemessige forhold som er påkrevd for at den kommunale helse- og omsorgstjenesten skal kunne løse sine oppgaver etter lov og forskrift.

Likeverdig veiledningsplikt – to utfordringer å jobbe med

- Kommunens rolle er å bli tydelig på kunnskapsgrunnlag – og hva som er sentrale tema å veilede på.
- Spesialisthelsetjenesten må anerkjenne et bredere kunnskapsgrunnlag – og betydning av andre tema enn diagnose/behandling.

SIX

NINE

Just because you are right,
does not mean, I am wrong.
You just haven't seen life
from my side.